

WYBRANE ZMIANY W PRAWIE OD STYCZNIA 2022 R.

W numerze:

1. Zmiany w przepisach dotyczących ubezpieczeń społecznych.
2. Wybrane zmiany w prawie podatkowym dotyczące przedsiębiorców.
3. Zmiany w prawie karnym.

Z kraju i ze świata ...

ZMIANY W PRZEPISACH DOTYCZĄCYCH UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH OD 1 STYCZNIA 2022 R.

Od nowego roku ZUS będzie uprawniony do pozyskiwania w bezpłatny sposób danych i informacji w zakresie niezbędnym do ustalenia prawa do zasiłków, ich wysokości, podstawy wymiaru oraz ich wypłat bezpośrednio od ubezpieczonych, jak i płatników składek - czyli zarówno pracowników, jak i przedsiębiorców - pracodawców (zgodnie z nowym brzmieniem art. 61a ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. ze zm. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa).

W dotychczasowym stanie prawnym zwracano uwagę, że braki w dokumentacji i informacji uzyskiwanych od płatników składek czy samych ubezpieczonych utrudniały ustalenie prawa do zasiłków, terminową wypłatę i weryfikację. Płatnicy składek/ubezpieczeni powoływali się na brak podstawy prawnej do udostępniania danych. Nowa regulacja ma przyczynić się do pozyskiwania od płatników składek i ubezpieczonych danych koniecznych do przyznania prawa i wypłaty świadczenia, np. ZUS będzie mógł uzyskać informacje, czy ubezpieczony, korzystając ze zwolnienia lekarskiego w jednej firmie, nie pracował w tym samym czasie u drugiego pracodawcy.

Krytycy zmiany wskazują, że kategoria danych i informacji nie została zdefiniowana, co tworzy możliwość wykorzystywania danych osobowych na podstawie blankietowego uprawnienia w nieodpowiedni sposób. Podnoszone jest również, że krąg podmiotów, do których ZUS będzie mógł się zwrócić o uzyskanie informacji jest nieograniczony.

Wprowadzono również szereg innych zmian w ramach nowelizacji, w szczególności:

- skrócono do 5 lat możliwość dokonywania korekt składanych deklaracji; dotychczas płatnicy mogli dokonywać korekt bezterminowo, natomiast od deklaracji składanych po styczniu 2022 r. po upływie 5-letniego okresu korekty na kontaktach

ubezpieceniowych będą realizowane na podstawie prawomocnych orzeczeń sądowych;

- od nowego roku dobrowolne ubezpieczenie chorobowe (którym są objęte np. osoby prowadzące działalność gospodarczą) nie ustanie z powodu nieterminowego opłacenia składek - przedsiębiorcy będą mogli otrzymać świadczenie z ubezpieczenia również, gdy opłacą składki po terminie, bez składania do ZUS wniosków o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie;
- skrócono okres pobierania zasiłku po ustaniu ubezpieczenia (po zakończeniu umowy) do 91 dni ze 182 dni;
- podwyższeniu uległ zasiłek choroby za okres pobytu w szpitalu z dotychczasowego 70% do 80% podstawy wymiaru;
- wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy (wyjątek stanowi ciąża) oraz okresy niezdolności do pracy z przerwami nie dłuższymi niż 60 dni wliczane będą do „jednego” okresu zasiłkowego - ułatwić to ma płatnikom rozliczanie i kontrolę zatrudnionych korzystających z długotrwałych zwolnień lekarskich.

WYBRANE ZMIANY W PRAWIE PODATKOWYM DOTYCZĄCE PRZEDSIĘBIORCÓW OD STYCZNIA 2022 R.

1. Zmiany dotyczące obowiązku naliczania i odprowadzania składki zdrowotnej.

Zgodnie z nowymi przepisami od stycznia nie będzie już możliwości odliczania od podatku części składki na ubezpieczenie zdrowotne. Stawki tej składki będą kształtowały się na poziomie 9% podstawy wymiaru dla osób rozliczających się na zasadach ogólnych oraz 4,9% dochodu przedsiębiorcy pomniejszonego o składki ZUS, dla osób rozliczających dochody z działalności gospodarczej liniową stawką 19%

Polski Nowy Ład wprowadza również szeroko zakrojone zmiany sposobu naliczania składki zdrowotnej, które dotyczą w szczególności członków zarządu oraz osób prowadzących działalność gospodarczą w różnorodnych reżimach podatkowych:

- członkowie zarządu powołani na mocy uchwały (oraz inne osoby powołane do pełnienia swoich funkcji na podstawie aktu powołania), pobierający z tego tytułu wynagrodzenie, zostaną objęci ubezpieczeniem zdrowotnym;
- osoby prowadzące działalność gospodarczą, których przychód opodatkowany jest stawką liniową lub progresywną będą naliczały składkę zdrowotną w ten sposób, iż podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowić będzie dochód osiągnięty w danym miesiącu, co spowoduje znaczny wzrost obciążeń z tytułu składki;
- w sytuacji, gdy w danym miesiącu podatnik prowadzący działalność gospodarczą uzyska dochód niższy niż minimalne wynagrodzenie lub wystąpi strata, składka zdrowotna zostanie naliczona od podstawy stanowiącej minimalne wynagrodzenie ogłoszone na dany rok podatkowy (tym samym najniższa składka zdrowotna obliczona zgodnie z tymi zasadami to ok. 271 zł miesięcznie),
- wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne przedsiębiorców rozliczających się ryczałtem, uzależniona będzie od dwóch czynników: przychodu, jaki został osiągnięty w

okresie, z który należy są składki ora wysokości przeciętnego, miesięcznego wynagrodzenia.

2. Zmiany w sposobie obliczania podatku od dochodów opodatkowanych na zasadach ogólnych.

- Kwota wolna od podatku wzrośnie z obecnego poziomu 8.000 zł do 30.000 zł rocznie. Kwota ta będzie miała stały charakter i będzie niezależna od wysokości dochodu podatnika rozliczającego się na zasadach ogólnych.

- Zmianie ulega próg opodatkowania dla zastosowania wyższej stawki podatkowej 32%. Obecnie wynosi on 85.528 zł, a od stycznia wzrośnie on do kwoty 120.000 zł.

3. Wybrane ulgi podatkowe wprowadzone przez „Polski Nowy Ład”:

a) „Ulga dla klasy średniej”

W związku z tym, iż zmiany w zakresie braku możliwości odliczania od podatku składki zdrowotnej spowodowałyby uzyskiwanie przez część podatników niższego wynagrodzenia netto, wprowadzono dodatkową ulgę dla części pracowników oraz osób prowadzących działalność gospodarczą, a rozliczających się na zasadach ogólnych, która obejmie osoby uzyskujące miesięczne dochody brutto w przedziale od 5.701 zł do 11.141 zł. Należy przy tym zaznaczyć, iż przedmiotowa ulga nie znajdzie zastosowania w stosunku do zleceniobiorców, osób otrzymujących wynagrodzenie na podstawie kontraktu menadżerskiego, czy członków zarządu wynagradzanych na podstawie aktu powołania. Przedmiotowa ulga będzie kalkulowana w okresach miesięcznych, a pracodawca będzie obowiązany stosować ją przy rozliczaniu listy płac za miesiące, w których przychody pracownika w danym zakładzie pracy osiągną wskazany wyżej przedział kwotowy. Spowoduje to konieczność odpowiedniego dostosowania systemu płac.

b) Ulga na prototyp

Nowym rozwiązaniem przewidzianym w Polskim Nowym Ładzie będzie ulga na prototyp, która ma polegać na możliwości odliczenia od podstawy opodatkowania kwoty stanowiącej 30% sumy kosztów produkcji próbnej nowego produktu i wprowadzenia na rynek nowego produktu, przy czym wysokość odliczenia nie może w danym roku podatkowym przekroczyć 10% dochodu osiągniętego z innych źródeł przychodów niż z zysków kapitałowych.

Za koszty produkcji próbnej nowego produktu będzie można uznać:

- cenę nabycia lub koszt wytworzenia nowych środków trwałych niezbędnych do uruchomienia produkcji próbnej nowego produktu,
- wydatki na ulepszenie, poniesione w celu dostosowania środka trwałego do uruchomienia produkcji próbnej nowego produktu,
- koszty nabycia materiałów i surowców nabytych wyłącznie w celu produkcji próbnej nowego produktu.

Do kosztów wprowadzenia na rynek nowego produktu będzie można zaliczyć natomiast koszty m.in. badań, ekspertyz, uzyskania lub utrzymania zezwolenia na obrót lub innych obowiązkowych dokumentów związanych z dopuszczeniem do obrotu lub użytkowania oraz koszty opłat pobieranych w celu ich uzyskania, odnowienia lub przedłużenia. Odliczenie będzie przysługiwać, jeżeli koszty produkcji próbnej nowego produktu lub wprowadzenia go na rynek zostały faktycznie poniesione w roku podatkowym, za który jest dokonywane odliczenie oraz nie zostały podatnikowi zwrócone w jakiegokolwiek formie lub nie zostały odliczone od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

c) Ulga na robotyzację

Ulga związaną również z postępowaniem technologicznym, jest ulga na robotyzację, umożliwiającą przedsiębiorcy prowadzącemu działalność produkcyjną i inwestującemu w zakup nowych robotów, odliczyć od podstawy opodatkowania poniesione w tym celu koszty.

Przedmiotowa ulga będzie przysługiwała na zakup robota przemysłowego, przez co rozumie się automatycznie sterowaną, programowalną, wielozadaniową i stacjonarną lub mobilną maszynę, o co najmniej 3 stopniach swobody, posiadającą właściwości manipulacyjne bądź lokomocyjne dla zastosowań przemysłowych, która spełnia łącznie następujące warunki:

- wymienia dane w formie cyfrowej z urządzeniami sterującymi i diagnostycznymi lub monitorującymi w celu zdalnego: sterowania, programowania, monitorowania lub diagnozowania;
- jest połączona z systemami teleinformatycznymi, usprawniającymi procesy produkcyjne podatnika, w szczególności z systemami zarządzania produkcją, planowania lub projektowania produktów;
- jest monitorowana za pomocą czujników, kamer lub innych podobnych urządzeń;
- jest zintegrowana z innymi maszynami w cyklu produkcyjnym podatnika.

Zgodnie z nowymi przepisami przedsiębiorcy będą mogli dodatkowo odliczyć 50% kosztów poniesionych na inwestycje w robotyzację, tj. w pierwszej kolejności zaliczą poniesione wydatki do kosztów podatkowych, a następnie będą mieli prawo do odliczenia od podstawy opodatkowania 50% powyższych wydatków.

Odliczenie to dotyczyć ma m.in. kosztów zakupu lub leasingowania fabrycznie nowych robotów, zakupu oprogramowania, zakupu maszyn i urządzeń peryferyjnych do robotów przemysłowych funkcjonalnie z nimi związanych, szkoleń dla pracowników, którzy będą obsługiwali nowy sprzęt oraz zakupu urządzeń bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP). Zgodnie z Polskim Nowym Ładem ulga zostanie wprowadzona na 5 lat i ma obejmować wydatki poniesione w latach 2022-2026.

ZMIANY W PRAWIE KARNYM

Zmiany w art. 48 § 1 Kodeksu karnego skarbowego, dotyczące wysokości grzywien nakładanych mandatem karnym za wykroczenia skarbowe.

Z dniem 1 maja 2021 r. weszła w życie zmiana art. 48 § 2 Kodeksu karnego skarbowego (KKS), na mocy której wysokość grzywny nakładanej mandatem karnym za wykroczenie skarbowe nie może przekroczyć pięciokrotności minimalnego wynagrodzenia. Oznacza to, że do końca roku 2021 maksymalna grzywna za wykroczenie skarbowe nakładana w postępowaniu mandatowym może wynieść 14 000 zł (wobec wysokości minimalnego wynagrodzenia na poziomie 2 800 zł), a w 2022 r. – odpowiednio 15 050 zł (wobec wysokości minimalnego wynagrodzenia na poziomie 3 010 zł). Przed nowelizacją, tj. do końca kwietnia 2021 r., maksymalna wysokość grzywny nakładanej na sprawcę wykroczenia w postępowaniu mandatowym wynosiła równowartość dwóch minimalnych wynagrodzeń (5 600 zł). To znaczące podniesienie maksimum ustawowego grzywny nakładanej w postępowaniu mandatowym, w świetle uzasadnienia rządowego projektu *ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw* (druk nr 860 Sejmu IX kadencji, s. 64), stanowi odpowiedź na postulaty praktyki, dostrzegającej konieczność objęcia postępowaniem mandatowym szerszego zakresu czynów zabronionych kwalifikowanych jako wykroczenie skarbowe. Zmiana ta posłuży również odciążeniu sądów rejonowych od postępowań w sprawach o wykroczenia skarbowe, do których trafiają akty oskarżenia lub wnioski o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, kierowane wobec sprawców takich czynów, za które nawet najsurowsza grzywna, jaką można nałożyć mandatem karnym jest zbyt łagodna. Zmiana art. 48 § 1 KKS jest niewątpliwie korzystna dla państwa, ponoszącego koszty postępowań prowadzonych w sprawach o wykroczenia skarbowe, które są tym niższe, im krócej trwa postępowanie. Poza tym, w przypadku nałożenia grzywny mandatem karnym faza jej egzekucji jest dużo szybsza niż w przypadku postępowania sądowego w trybie zwyczajnym czy nawet nakazowym, co przekłada się na szybsze wpływy należności na konto ich beneficjenta, tj. Skarbu Państwa. Zmiana art. 48 § 1 KKS jest też korzystna dla sprawców wykroczeń skarbowych w aspekcie procesowym – im również oszczędzi kosztów związanych z koniecznością udziału w dłuższym postępowaniu. Wyższa górna granica grzywny w postępowaniu mandatowym może jednak zachęcać finansowe organy postępowania, które wystawiają mandaty sprawcom wykroczeń skarbowych, do operowania generalnie wyższymi kwotami. Takie ryzyko zawsze istnieje i nie można go nie dostrzegać, skupiając uwagę jedynie na pozytywnych aspektach wprowadzonej zmiany.

Zmiany w art. 16a Kodeksu karnego skarbowego, dotyczącym szczególnego trybu czynnego żalu karnoskarbowego.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. wejdą w życie istotne zmiany art. 16a Kodeksu karnego skarbowego (KKS), który reguluje szczególny – w stosunku do art. 16 KKS – tryb czynnego żalu karnoskarbowego, tj. niepodlegania karze za popełnione przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe, związany ze złożeniem przez podatnika – sprawcę tego czynu – prawnie skutecznej korekty deklaracji podatkowej. To jedna z wielu zmian w systemie polskiego prawa wprowadzonych przez tzw. Polski Ład, na mocy ustawy z dnia 29 października 2021 r. *o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2105).

Nowelizacja art. 16a KKS wiąże się z modyfikacją warunków do skorzystania z dobrodziejstwa bezkarności (niepodlegania karze), w związku ze złożeniem prawnie skutecznej korekty deklaracji podatkowej.

Art. 16a został wprowadzony do KKS w ramach nowelizacji Ordynacji podatkowej, która miała miejsce w 2005 r. (Dz. U. z 2005 r., Nr 143, poz. 1199). Od początku był przedmiotem krytyki przedstawicieli nauki prawa karnego, przede wszystkim w aspekcie, w jakim umożliwia sprawcy oszustwa podatkowego uzyskanie korzyści majątkowej w związku z uszczupleniem należności publicznoprawnej, postrzeganej jako swego rodzaju „kredyt” od Skarbu Państwa, którego spłacenie po przeprowadzeniu kontroli podatkowej, tj. już po tym, jak popełniony czyn zostanie ujawniony przez organ kontrolny, jest premiowane bezkarnością. Z perspektywy sprawcy to rozwiązanie jest bezdyskusyjnie korzystne, natomiast zupełnie niezrozumiałe w świetle założeń, jakie dotyczą odpowiedzialności karnej. Z perspektywy tych założeń można je wręcz postrzegać jako kryminogenne, zachęcające podatnika do „zaciągnięcia” takiego „kredytu”. Z końcem roku 2021 r. ta wada art. 16a KKS zostanie usunięta. Na mocy art. 16a § 3 KKS premia bezkarności nie będzie już udziałem sprawcy przestępstwa skarbowego albo wykroczenia skarbowego, jeżeli przed złożeniem korekty deklaracji lub księgi zostanie wszczęte postępowanie przygotowawcze o to przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe lub w toku toczącego się postępowania przygotowawczego dojdzie do ujawnienia tego przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego.

Przez lata krytykowano również ten warunek skorzystania z dobrodziejstwa bezkarności na podstawie art. 16a KKS, który wiązał ją z koniecznością uiszczenia przez sprawcę kwoty należności publicznoprawnej jedynie narażonej na uszczuplenie w związku z czynem sprawcy. Konieczność uiszczenia takiej kwoty była z kolei dla sprawcy istotnym ciężarem. Nowelizacja KKS, które wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2022 r., usuwa ten warunek. Od 1 stycznia 2022 r. jedynym „finansowym” warunkiem niepodlegania karze będzie niezwłoczne, nie później niż w terminie wyznaczonym przez finansowy organ postępowania przygotowawczego, uiszczenie należności publicznoprawnej uszczuplonej w związku z popełnionym przestępstwem skarbowym albo wykroczeniem skarbowym.

To jednak nie jedyne zmiany w treści art. 16a KKS. Od 1 stycznia 2022 r., w świetle art. 16a § 1 KKS, nie będzie podlegał karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe nie tylko – jak dotychczas – ten sprawca, który po jego popełnieniu złoży prawnie skuteczną korektę deklaracji, ale też ten, kto złoży prawnie skuteczną korektę księgi. W obu przypadkach korekta musi dotyczyć obowiązku, którego nieprawidłowe wykonanie stanowi popełniony czyn zabroniony. To oczekiwana zmiana i właśnie konieczność jej dokonania była zasadniczym powodem nowelizacji art. 16a KKS. Ta zmiana rozwiązuje problem różnicowania sytuacji prawnej sprawcy składającego korektę deklaracji podatkowej i sprawcy składającego korektę ewidencji VAT – będącej księgą w rozumieniu art. 53 § 21 pkt c) KKS – w ramach której koryguje on deklarację podatkową. Dzięki niej art. 16a KKS obejmie również podatników realizujących obowiązek podatkowy, o którym mowa w art. 109 ust. 3b i 3c ustawy o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz.685, z późn. zm.). Z dniem 1 października 2020 r. podatników VAT zaczęła bowiem obowiązywać nowa elektroniczna struktura Jednolitego Pliku Kontrolnego (JPK), który obejmuje składanie deklaracji VAT wraz z ewidencją VAT, w jednym pliku, złożonym z ewidencji i deklaracji. Wobec wprowadzenia do systemu prawa podatkowego JPK, podatnicy podatku VAT korygują swoje deklaracje podatkowe dokonując korekty ewidencji, tj. korygują jednocześnie obydwa elementy struktury JPK. Od 1 stycznia korekta ewidencji VAT, w ramach której podatnik skoryguje deklarację, będzie premiowana bezkarnością, jako „korekta księgi”, w rozumieniu art. 16a KKS.

Ze świata – Komisja Europejska chce skrócić okres ważności „paszportów covidowych”. Obecnie są one ważne 12 miesięcy od czternastego dnia po zakończeniu cyklu szczepienia. Okres ten ma zostać skrócony do 9 miesięcy.

Z kraju – w 2022 roku minimalne wynagrodzenie za pracę wzrośnie do 3010 zł brutto miesięcznie. Pensja minimalna netto w 2022 roku wyniesie 2363,56 zł.

Newsletter przygotowany jest przez zespół Kancelarii Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp.k. z siedzibą w Warszawie, ul. Bagno 2 lok. 71, 00-112 Warszawa. Firma wpisana jest do rejestru przedsiębiorców KRS przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000467341, REGON: 146768660, NIP: 5252558402 i nie stanowi oferty w rozumieniu kodeksu cywilnego, informacji handlowej ani doradztwa prawnego. Jeżeli nie chcesz otrzymywać Newslettera [możesz się wypisać](#).

Redaktor prowadząca: Radca Prawny Luiza Kwaśnicka, Redaktor graficzna: Ewelina Sobolewska.